

POSTANOWIENIE

30 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 30 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w P.
przeciwko M. G.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M. G.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 17 lutego 2022 r., V AGa 36/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2020r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy rozpoznał sprawę z powództwa Bank Spółki Akcyjnej w P. przeciwko M. G. o zapłatę i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.750.000 zł (trzy miliony siedemset pięćdziesiąt tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 lutego 2020r. do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach postępowania.

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2022 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku na skutek apelacji pozwanego oddalił apelację oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11250 zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Skargę kasacyjną wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 879 § 1 k.c. w związku z art.

353¹ k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że wierzycielowi przysługuje roszczenie o odsetki za opóźnienie w zapłacie przez poręczyciela zobowiązania - ponad umowne ograniczenia odpowiedzialności poręczyciela z tytułu wszelkich przysługujących wierzycielowi świadczeń do kwotowo oznaczonej sumy; naruszenie prawa materialnego tj. art. 876 k.c. w związku z art. 481 § 1 k.c. poprzez ich wadliwe zastosowanie polegające na uznaniu, że termin zapłaty określony w umowie i jego przekroczenie upoważniają do naliczenia odsetek umownych - ponad umowne ograniczenie odpowiedzialności poręczyciela z tytułu wszelkich przysługujących wierzycielowi świadczeń do kwotowo oznaczonej sumy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty o istotne zagadnienia prawne:

1) Jeżeli w umowie poręczenia odpowiedzialność poręczyciela z tytułu wszelkich świadczeń należnych wierzycielowi (tj. należności głównej, odsetek ustawowych, odsetek kapitałowych, kosztów procesu i innych) z tytułu udzielonej umowy kredytu została ograniczona do kwotowo wskazanej sumy, to czy uprawnionym jest żądanie przez wierzyciela dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie naliczanych od - i jednocześnie - ponad maksymalnie umówioną kwotę odpowiedzialności?

2) Czy umownie wskazany termin na wykonanie umowy poręczenia dla poręczyciela należy rozumieć jako termin wymagalności, od którego można naliczać dalsze odsetki ustawowe za opóźnienie bez względu na kwotowe ograniczenie odpowiedzialności poręczyciela czy też upływ tego terminu nie ma wpływu na naliczanie odsetek za opóźnienie w związku z kwotowym ograniczeniem odpowiedzialności poręczyciela?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń,

umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Podkreślenia wymaga, że na etapie postępowania, jakim jest tzw. „przedsąd”, nie jest dopuszczalna ocena podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.), lecz Sąd Najwyższy jest zobligowany i uprawniony wyłącznie do zbadania, czy wystąpiły przyczyny kasacyjne, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Analiza motywów zaskarżonego wyroku może być zatem dokonana jedynie pod kątem tego, czy uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera argumenty, które przekonują o istnieniu istotnego zagadnienia prawnego.

Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów, konstruujących to zagadnienie (post. SN z 26.1.2012 r., I PK 124/11). Zagadnienie prawne musi być istotne (niezbędne) dla rozpoznania podstaw skargi (post. SN z 9.2.2011 r., III SK 43/10,). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało, wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany

(post. SN z 29.11.2017 r., I CSK 216/17; tak samo post. SN z 15.11.2017 r., III SK 13/17).

Zagadnienia, sformułowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

W wyroku z dnia 14 marca 2019 r. IV CSK 232/18 Sąd Najwyższy stwierdził, że czynność prawna dokonana przez dłużnika z wierzycielem po udzieleniu poręczenia nie może zwiększyć zobowiązania poręczyciela (art. 879 k.c.), a przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia będące wynikiem jego czynności, polegających na zapłacie po terminie przedawnienia lub uznaniu roszczenia, nie mają skutku względem poręczyciela (art. 372 k.c.). Konsekwentnie, terminy przedawnienia wobec tych podmiotów i ocena następstw ich przerwania mogą się różnić. Zwiększenie odpowiedzialności poręczyciela następuje jedynie wówczas, gdy wyrazi on na to zgodę w oświadczeniu złożonym na piśmie pod rygorem nieważności (art. 876 § 2 k.c.).

Sąd Najwyższy w cytowanym wyroku odniósł się też do skutków umowy pożyczki, przewidującej końcową datę zwrotu i uznał, że wyznacza ona termin wymagalności roszczeń o jej zwrot, który stanowi początek biegu terminu przedawnienia (art. 120 § 1 k.c.). Termin wymagalności roszczenia przewidziany dla dłużnika wiąże poręczyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2010 r., V CSK 454/09). Uzgodnienie dotyczące płatności w ratach związane jest jedynie z terminem zapłaty, którego uchybienie może skutkować pobraniem odsetek lub zastosowaniem innych sankcji, przewidzianych w umowie lub w ustawie.

Wypowiedź na temat skutków poręczenia znalazła się również w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2016 r. III CZP 23/16, w którym wskazano, że rozmiar odpowiedzialności poręczyciela wyznacza umowa poręczenia i, o ile z umowy nie wynika co innego, odpowiedzialność ta obejmuje, obok zabezpieczenia głównego, świadczenia uboczne, odsetki ustawowe i umowne.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2012 r. IV CSK 451/11 stwierdzono, że w umowie poręczenia można ograniczyć odpowiedzialność

poręczyciela do procentowo ujętego długu głównego (tzw. kapitału kredytu bez odsetek i innych należności ubocznych) i odpowiednio oznaczyć część tego długu objętą i nieobjętą poręczeniem (tzw. poręczenie częściowe).

Zatem sformułowane we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zagadnienia prawne nie są nowe, były już przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego, który ustosunkował się do niech dość szeroko w kilku orzeczeniach. Ich szczegółowa analiza powinna prowadzić do wniosku, że istnieje szereg wypowiedzi na zadane we wniosku pytania. Nie występują więc zagadnienia prawne, powoływane przez skarżącego jako przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Mając na względzie zaprezentowane argumenty, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

[SOP]

[ał]